

Straat: Sparrenlaan
Huisnummer: 9
Postcode: 2111 AE
Plaats: Aerdenhout
Buurt: Klein Bentveld
MIP-nummer: NH-BLOEM-424
Object: RK Antonius van Padua
Architect: Jos en Pierre Cuypers
Bouwjaar: 1922

Inleiding

In 1922 gebouwde KERK met Mariakapel, gebouwd in opdracht van de Rooms Katholieke parochie Antonius van Padua door de architecten Jos en Pierre Cuypers. Jos Cuypers (1861-1949) is bekend van vele kerkgebouwen in Nederland, veelal in samenwerking met Jan Stuyt (1868-1934), met wie hij tussen 1899 en 1909 samenwerkte. Het vruchtbare samenwerkingsverband leverde talloze opdrachten op, waaronder ook in Bloemendaal en Aerdenhout. Voorbeelden zijn de monumentale woonhuizen De Distel en Varenberg. Tot 1899 werkte Jos Cuypers samen met zijn vader, de beroemde Pierre Cuypers, architect van het Centraal Station en het Rijksmuseum in Amsterdam. Na 1919 werkte Jos samen met zijn zoon Pierre Jr., met wie hij ook de Sint Bavokathedraal in Haarlem bouwde.

De eenvoudige kerk voor de kleine parochie is van het type zaalkerk, met één beuk. Na voltooiing werd het interieur van de kerk verfraaid met schilderijen van Oscar Mendlik (de hanenbalkversieringen zijn in 1953 uitgevoerd door Istar Gyernek) en beeldhouwwerken van Mari Andriessen (bekend van de Dokwerker op het Amsterdamse Waterlooplein).

De kerk, met de hoge steile kap, voorzien van een dakruiter, is op de Y-splitsing van de weg, in een ruime, open omgeving, beeldbepalend gelegen. De oriëntatie is op het oosten. Het gebruikte materiaal, baksteen en pannen, maar ook hout, past bij het type van de dorps zaalkerk.

Aan de kerk is een eenvoudige pastorie gebouwd, over twee bouwlagen in steen. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de kerk een tijdelijk bouwwerk zou zijn en de pastorie blijvend. In alle eenvoud vertoont de kerk kenmerken van de Amsterdamse School en is de indruk die gewekt wordt zeker niet tijdelijk.

Omschrijving

De kerk is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond over één bouwlaag in schoon metselwerk.

De voorgevel heeft een vlak gedekte uitgebouwde vestibule met daarin de entree. Eenvoudige ruitvormige vensters met een kruisvormige roedenverdeling zijn aan weerszijden geplaatst. Het reliëf sculptuur (Antonius preekt voor de vissen, beeldhouwer Verdonck) rechts in de gevel is in 1954 geplaatst. In de hoog oprijzende puntgevel is de onderzijde van houten beschot voorzien, met daarin een tienruits liggend glas-in-loodvenster. Boven het beschot is de geveltop gepotdekseld waarin een zeer smal en hoog venster, eindigend in een naald, is aangebracht. De wit geschilderde houten kozijnen zijn licht uitgebouwd en steken af tegen de groen geschilderde houten delen. De eveneens witte houten windveren zwenken aan de voet uit.

De linker zijgevel heeft op de begane grond een vlakgedekte uitbouw en is overigens sober van vormgeving. In de kap is een langgerekte dakkapel opgenomen met een reeks liggende glas-in-loodramen.

Ook de andere zijgevel, goeddeels aan het oog onttrokken door de pastorie en een tussenlid, heeft in de kap een dergelijke dakkapel.

Aan de achtergevel is een eenvoudige absis uitgebouwd.

De met rode holle pannen gedekte kap wordt gesierd door een wit houten, gepotdekselde dakruiter met daarin een klok opgehangen. De spits is met rode dakleien gedekt en wordt bekroond door een kruisbloem.

Waardering

De kerk, naar een ontwerp van Jos en Pierre Cuypers is architectuurhistorisch van belang vanwege de kwaliteit van het ontwerp, eenvoudig maar evenwichtig, waarbij de even sobere ornamentiek doeltreffend is toegepast. Als voorbeeld van een dorpse zaalkerk is het ontwerp van belang binnen het oeuvre van de beide architecten. Het kerkgebouw is eveneens architectuurhistorisch van belang vanwege de samenhang tussen interieur en exterieur. De kerk is gaaf in hoofdvorm en op onderdelen. Tot slot is vanwege de beeldbepalende ligging sprake van situationele waarde.